

Undersøgelse af medicinbrug i dansk svømning 2008–2013

Udarbejdet af Anti Doping Danmark
Oktober 2020

Indhold

Baggrund for undersøgelsen og formål	3
Undersøgelsens omfang	3
Indberetning om udlevering af medicin til svømmere	4
Medicinlisten	4
Rekvirering af medicin	5
Opfølgning af Team Danmark og Dansk Svømmeunion.....	6
Dialog med Anti Doping Danmark	6
Kildernes opfattelse af Paulus Wildeboers medicinudlevering.....	7
Konklusion	7
Bilag 1	8

Baggrund for undersøgelsen og formål

Anti Doping Danmark (ADD) er den nationale antidopingmyndighed i Danmark, der har til formål at arbejde for at fremme integriteten i idrætten, herunder muligheden for at dyrke fair konkurrence og ren træning. ADD skal i henhold til WADA-kodekset forfølge mulige overtrædelser af antidopingregler og efterforske, hvorvidt udøvere, deres støttepersonale eller andre personer har været involveret i overtrædelser af antidopingregler.

Den 7. februar 2020 blev Kammeradvokatens undersøgelse om forholdene for elitesvømmere i Dansk Svømmeunion (svømmerapporten) offentliggjort. Undersøgelsen viste bl.a., at der var blevet udleveret medicin til svømmerne af den daværende træner i forbundet, Paulus Wildeboer. Medicinen havde han fra Spanien.

På baggrund heraf har ADD foretaget en undersøgelse af praksissen omkring udlevering af medicin samt hvilken medicin, der blev udleveret. Formålet med undersøgelsen har været at afdække, hvorvidt Paulus Wildeboer udleverede præparater, som var omfattet af Dopinglisten til de svømmere, han trænede. Paulus Wildeboer var ansat som træner under Dansk Svømmeunion i perioden august 2008 til januar 2013. Undersøgelsen er derfor afgrænset til denne periode.

Undersøgelsens omfang

Undersøgelsen er baseret på interviews med 20 personer, som i perioden 2008-2013 havde tilknytning til Team Danmark, Dansk Svømmeunion, ADD og Paulus Wildeboer. Derudover har ADD haft kontakt til to spanske myndigheder, politimyndigheden Guardia Civil og det spanske antidopingagentur Agencia Española para la protección de la Salud en el Deporte (AEPSAD). Der er desuden gennemgået tilgængelig dokumentation om udlevering af medicin i Dansk Svømmeunion og Team Danmark samt korrespondance fra de involverede parter. Dokumentmaterialet består af e-mails fra de involverede organisationer samt dokumenter, som ADD har modtaget fra de interviewede personer i forbindelse med undersøgelsen. ADD har i den forbindelse fået udleveret Paulus Wildeboers medicinliste som en del af mailkorrespondancen mellem Team Danmark og Dansk Svømmeunion. Den er blevet undersøgt for at afdække, om der blev udleveret medicin, der er omfattet af Dopinglisten.

Forældelsesfristen i WADA-kodekset – og dermed i de danske nationale antidopingregler – indebærer, at ingen sagsbehandling vedrørende overtrædelse af antidopingreglerne må påbegyndes mod en idrætsudøver eller anden person, medmindre sagen indledes inden for 10 år fra datoen for den overtrædelse, som har fundet sted. Selvom nogle af handlingerne ligger mere end ti år tilbage i tiden, har ADD fundet det relevant at afdække, hvilken praksis der har været i Dansk Svømmeunion og Team Danmark vedrørende medicinudlevering, samt afdække, hvorvidt Dansk Svømmeunion og Team Danmark har handlet på baggrund af den viden, de fik, og tilpasset deres praksis og retningslinjer derefter.

Indberetning om udlevering af medicin til svømmere

Lise Møller, læge og holdleder for Dansk Svømmeunion, blev under Paulus Wildeboers ansættelse som lands-træner opmærksom på, at Paulus Wildeboer selv udleverede medicin til de svømmere, han trænede. Lise Møller konfronterede ham med det, og han oplyste, at det var almindelig håndkøbsmedicin, som han købte på internettet fra Spanien.

Der er tvivl om det præcise tidspunkt for Lise Møllers indberetning og de følgende afholdte samtaler og møder mellem ansatte i Dansk Svømmeunion og Team Danmark, men ud fra de forskellige interviews og mailkorrespondancer antages det, at det må være forløbet i første halvår af 2011.

Lise Møller videregav oplysningerne til Dansk Svømmeunion. Hun er imidlertid ikke sikker på, hvem hun talte med, men mener, at det var til enten daværende elitechef Lars Sørensen eller daværende direktør Pia Holmen. Lise Møller blev informeret om, at der ville blive fulgt op på sagen.

Både Pia Holmen og Lars Sørensen husker forløbet omkring Paulus Wildeboers udlevering af medicin. De er i dag usikre på, hvem der modtog informationen fra Lise Møller, men det var Lars Sørensen, der fik til opgave at følge op på det. Det gjorde han i samarbejde med Team Danmarks daværende konsulent Charlotte Falkentoft.

Lars Sørensen oplyser, at han sammen med Charlotte Falkentoft indkaldte Paulus Wildeboer til en samtale, hvor de fortalte ham, at det var en uacceptabel situation. Paulus Wildeboer fik besked på ikke længere at udlevere medicin og blev bedt om at udlevere en liste over den medicin, han udleverede til svømmerne. Paulus Wildeboer var ikke glad for situationen, idet han følte sig presset og misforstået. Lars Sørensen havde ikke indtryk af, at Paulus Wildeboer forsøgte at skjule noget, og Lars Sørensen modtog kort tid efter en liste med den udleverede medicin.

Det er de interviewedes opfattelse, at Paulus Wildeboer efterfølgende ikke selv udleverede medicin igen til svømmerne, da de interviewede hverken hørte om det eller oplevede det.

Medicinlisten

Den af Paulus Wildeboer fremsendte medicinliste blev umiddelbart efter modtagelsen gennemgået af Team Danmarks læge Morten Storgaard. Han udarbejdede en opdateret medicinliste, hvor de spanske præparater blev erstattet med danske præparater med samme medicinske effekt. Han var dog i tvivl om ét af præparaterne, 'Bucometasana', idet han ikke præcis kunne se, hvilke indholdsstoffer det indeholdt, hvorfor han ud fra et forsigtighedsprincip markerede præparatet med rødt og skrev: 'OBS Maybe positive doping test'.

Efter gennemgangen blev den opdaterede medicinliste sendt til Team Danmark og Dansk Svømmeunion. ADD bemærker, at brugen af Bucometasana ikke ville have resulteret i en positiv dopingprøve, da de aktive indholdsstoffer i præparatet ikke var og er omfattet af Dopinglisten.

Præparaterne på den af Paulus Wildeboer udleverede medicinliste er blevet undersøgt af ADD, og den spanske antidopingmyndighed, AEPSAD, er i denne proces blevet konsulteret. I tabel 1 ses præparaterne fra medicinlisten, som Paulus Wildeboer havde angivet. De aktive indholdsstoffer samt det medicinske anvendelsesområde er tilføjet i forbindelse med udarbejdelsen af denne rapport.

Tabel 1

Præparatnavn	Indholdsstoffer	Anvendelsesområde
Aspirine	Acetylsalicylsyre	Smertestillende
Efferalgan	Paracetamol	Smertestillende
Couldina	Acetylsalicylsyre/chlorphenaminmaleat/ phenylephrinhydrochlorid	Lindring af symptomer på forkølelse og influenza
Inyesprin	Lysinacetylsalicylat	Smertestillende og blodfortyndende
Espidifen	Ibuprofen	Febernedsættende og smertestillende
Bucometasana	Chlorhexidinhydrochlorid/benzocain/tyrothricin	Antiseptisk og lokalbedøvende (mund og hals)
Augmentine – amoxiciline	Augmentin, amoxicillin	Antibiotikum
Frenacil	Acetylcystein	Mod bronkitis
Fortasec	Loperamidhydrochlorid	Mod diarré
Dramamine	Dimenhydrinat	Antihistamin mod bevægelsessygdom og kvalme
Dormidina	Doxylamin	Antihistamin (beroligende/mod søvnløshed)

Ingen af præparaterne indeholdt stoffer, som er eller har været på Dopinglisten. AEPSAD angiver, at Inyesprin er det eneste præparat, som på daværende tidspunkt var receptpligtigt. Desuden angiver AEPSAD, at præparatet, Dramamine, dengang og i dag, ikke blev/bliver forhandlet i Spanien. Hvornår eller hvordan dette er anskaffet, har ikke været muligt at afdække.

Rekvirering af medicin

Flere af de interviewede havde indtryk af, at Paulus Wildeboer modtog medicinen fra Spanien, hvilket Paulus Wildeboer i øvrigt også havde oplyst til Lise Møller. Morten Storgaard fortæller, at Paulus Wildeboer på et møde oplyste, at han fulgte de samme regler for udlevering af medicin i Danmark, som han havde fulgt, da han var træner i svømmeklubben CN Sabadell i Spanien.

Af svømmerrapporten fremgår det, at Paulus Wildeboer samarbejdede med en spansk læge med tilknytning til antidoping. Olaf Wildeboer, svømmer og søn af Paulus Wildeboer, oplyser, at Paulus Wildeboers i Spanien samarbejdede med Dr. Jose Antonio Gutierrez Rincon, som var tilknyttet CN Sabadell og er koordinator i antidoping-kommissionen i Catalonien. Derudover er Jose Antonio Gutierrez Rincon medlem af antidoping-kommissionen for "High Council for Sports" (Comisión Antidopaje del Consejo Superior de Deportes).

Jose Antonio Gutierrez Rincon oplyser, at han og Paulus Wildeboer under Paulus Wildeboers ansættelse i Spanien samarbejdede i forbindelse med at identificere og udlevere medicin til svømmerne i CN Sabadell. Jose Antonio Gutierrez Rincon har desuden oplyst til ADD, at han ikke hjalp eller rådgav Paulus Wildeboers under hans ansættelse i Danmark.

Opfølgning af Team Danmark og Dansk Svømmeunion

Efter at Paulus Wildeboers udlevering af medicin blev opdaget, udarbejdede Team Danmark og Dansk Svømmeunion umiddelbart efter en vejledning vedrørende udlevering af medicin. Dansk Svømmeunion udfærdigede ligeledes en udleveringsblanket, hvorpå både den person, der udleverede medicinen, og den svømmer, som modtog det, skulle signere. På blanketten skulle det klart fremgå, hvilken medicin der blev udleveret.

ADD har fået oplyst, at medicin herefter ikke blev udleveret af trænere, men af en fysioterapeut, fysiolog eller læge. Al udlevering af receptpligtig medicin skulle godkendes af Team Danmarks læge inden udlevering.

Dialog med Anti Doping Danmark

Ingen af de interviewede erindrer, om der blev fulgt op på Morten Storgaards markering af præparatet Bucometasana, men Morten Storgaard forklarer, at han sandsynligvis henvendte sig til ADD ved Trine Møgelvang for at undersøge om præparatet var tilladt eller ej, hvilket var gængs praksis i forbindelse med spørgsmål vedrørende medicin og kosttilskud.

Trine Møgelvang bekræfter, at Morten Storgaard ofte henvendte sig med spørgsmål om medicin, men hun kan ikke erindre at have haft en samtale med Morten Storgaard specifikt om Bucometasana.

Alle interviewede fra Team Danmark og Dansk Svømmeunion mener ikke, eller er i tvivl om, hvorvidt sagen dengang blev forelagt ADD. De er dog alle sikre på, at de ikke selv henvendte sig.

Tidligere ansat ved ADD, Christina Friis Johansen, kan imidlertid huske sagen. Christina Friis Johansen mener, at det var tidligere sekretariatschef i ADD, nu afdøde Finn Mikkelsen, som blev bekendt med sagen. Hun husker ikke hvordan.

Christina Friis Johansen fortæller, at ADD på et møde bad Dansk Svømmeunion om at få stoppet Paulus Wildeboers udlevering af medicin. Hun husker ikke, hvornår mødet fandt sted, eller hvem der deltog i mødet, men husker, at det blev besluttet, at al udlevering af medicin fremover skulle foretages af sundhedspersonale.

Ved søgning i referater fra møder mellem ADD og Dansk Svømmeunion i årene 2008-2013 og tidligere medarbejderes e-mails er der ikke fundet materiale, der omtaler eller henviser til forholdene om medicinudlevering.

Pia Holmen var i perioden 2010-2012 medlem af ADD's bestyrelse. Hun forklarer, at sagen ikke blev behandlet på noget bestyrelsesmøde.

Kildernes opfattelse af Paulus Wildeboers medicinudlevering

Den generelle opfattelse blandt de interviewede i sagen er, at Paulus Wildeboer var en træner med stort behov for kontrol, og at han gjorde meget for at optimere sine svømmers præstationer. Der var meget stor forskel på, om de interviewede havde et godt eller dårligt forhold til ham, og det giver indtryk af, at han delte vandene.

De er dog alle, både dem der havde et godt forhold til Paulus Wildeboer, og dem som ikke havde, enige om, at han altid tog afstand fra doping og generelt ikke brød sig om snyd. Ingen af de interviewede kan forstille sig, at han kunne finde på at dope sine udøvere.

Konklusion

ADD har på baggrund af undersøgelsen fået bekræftet, at Paulus Wildeboer udleverede medicin til svømmere uden Dansk Svømmeunion og Team Danmarks viden.

Da det blev Dansk Svømmeunion og Team Danmark bekendt, at Paulus Wildeboers udleverede medicin til svømmere, indførte de retningslinjer for udlevering af medicin.

Der er ingen indikationer på, at Paulus Wildeboer udleverede doping til sine svømmere og dermed overtrådte antidopingreglerne.

Undersøgelsen har ikke tilvejebragt oplysninger om svømmere, der bevidst eller ubevidst har brugt doping og dermed overtrådte antidopingreglerne.

Bilag 1

Anti Doping Danmark har i forbindelse med undersøgelsen interviewet følgende personer og myndigheder:

AEPSAD, Anti Doping Spanien

Anders Lund, tidligere kontrolkoordinator i Anti Doping Danmark

Aschwin Wildeboer, tidligere NTC-svømmer og søn af Paulus Wildeboer

Charlotte Falkentoft, tidligere konsulent i Team Danmark

Christina Friis Johansen, tidligere seniorkonsulent i Anti Doping Danmark

Christina Nielsen, tidligere diætist i Team Danmark

Gitte Knudsgaard, kontrolkoordinator i Anti Doping Danmark

Guardia Civil, politienhed i Spanien

Jakob Berget, it-manager i Anti Doping Danmark

Jose Antonio Gutierrez Rincon, tidligere læge tilknyttet CN Sabadell

Lars Johansen, fysiolog i Team Danmark

Lars Sørensen, tidligere elitechef i Dansk Svømmeunion

Lise Møller, læge og holdleder i Dansk Svømmeunion

Lone Hansen, tidligere teamleder i Team Danmark og tidligere direktør i Anti Doping Danmark

Malene Johannisson, seniorkonsulent i Anti Doping Danmark

Morten Storgaard, tidligere læge i Team Danmark

Olaf Wildeboer, tidligere NTC-svømmer og søn af Paulus Wildeboer

Pia Holmen, tidligere direktør i Dansk Svømmeunion

Rikke Møller Pedersen, tidligere landsholdssvømmer

Signe Refsgaard Bech, tidligere sportsfysiolog i Team Danmark

Trine Møgelvang, kontrolkoordinator i Anti Doping Danmark

Winnie Faber, svømmetræner og tidligere hustru til Paulus Wildeboer